

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

MEDISON

מדינת ישראל
משרד החינוך

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא מציעא, דף ה'

ההוא רעיא דהוו מסרי ליה כל יומא חיותא בסהדי, יומא חד מסרו ליה בלא סהדי. לטוף אמר דהו: לא היו דברים מעולם. אתו סהדי אסהידו ביה דאכל תרתי מיניהו.

רעיא - רועה
חיותא - בהמות
סהדי - עדים

הסבר: היה רועה צאן אחד שכל יום מסרו לו לשמור על הצאן בפני עדים. יום אחד מסרו לו את הצאן בלי עדים, ובסוף הכחיש שקיבל את הבהמות האלה. באו עדים והעידו בו שאכל שתיים מהבהמות.

MEDISON AID
מערך לוגיסטי התנדבותי
תמיכה בכוחות הבטחון ובמערך האזרחי

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 17:07	כניסת שבת: 17:36
יציאת שבת: 18:19	יציאת שבת: 18:37
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 17:22	כניסת שבת: 17:32
יציאת שבת: 18:21	יציאת שבת: 18:50

100 שנים לייסוד
הדף היומי

סדר נזיקין | מסכת בבא מציעא דפים ד'- ו'
פרשת ויקהל | כ"ג-כ"ט באדר א' תשפ"ד (9-3 למרץ 2024)

דף ד': "מוֹדָה בְּמִקְצַת" ו"כּוֹפֵר הַכֹּל"

חיים הלוח מאתים שקלים לחברו הטוב אלי. כאשר הגיע מועד הפירעון התברר שאלי מתחמק מהתשלום. לא נותרה לחיים ברירה אלא לתבוע את אלי לבית הדין. הדינים שאלו את אלי: האם לוית מאתים שקלים מחיים? השיב אלי: **לוייתי רק מאה שקלים, לא מאתים, והנה אני מחזיר לו את מאה השקלים שלו, בכלל לא השתמשתי בהם.**

אמר חיים: אם הוא מודה שהלוייתי לו מאה שקלים הרי הוא "מוֹדָה בְּמִקְצַת", מודה במקצת בהלוואה, ובמקרה כזה הוא חייב שבועה על הסכום שהוא טוען שהוא לא לוח. אך בית הדין הבחיר לחיים כי במקרה זה נפסק להלכה שאלי **אינו "מוֹדָה בְּמִקְצַת"** מפני שהוא לא השתמש בכלל במאה השקלים שנתן לו חיים, וכל הויכוח הוא אם היו עוד מאה שקלים, ומקרה זה נחשב "כּוֹפֵר הַכֹּל", דהיינו שהוא כופר בכל ההלוואה, ואינו חייב שבועה.

דף ה': שבועת הכופר בכל

חיים הלוח כסף לאלי, וכשהגיע הזמן להחזיר את הכסף, אלי לא פרע את החוב, וטען בבית הדין: "לא היו דברים מעולם. לא לויתי ממך כסף כלל". מקרה זה מכונה "כּוֹפֵר הַכֹּל", ואין הנתבע חייב להישבע.

עם זאת, חכמים חייבו את הנתבע להישבע שבועה מדרבנן, זאת מפני שישנה חזקה שאדם אינו תובע את חברו לבית הדין בחינם, ואם הוא תבעו לבית הדין סימן שיש אמת בדבר. תיקנו, אפוא, חכמים שבועה לנתבע, כדי שהוא ירצה מלהישבע לשקר, ואם הוא אכן לוח, הוא יודה בהלוואה ויפרע אותה, מפני שכל אדם חושש מאוד וירא להישבע לשקר.

דף ו': "ספק בכור"

ההלכה בדיני בכורות אומרת כי בכור בהמה טהורה שנולד לישראל, שגן לכוהן. הכוהן מקריב אותו כקורבן בבית המקדש ואוכל את בשרו.

מעשה באדם בשם יוסי שבאחת מנסיעותיו הרחוקות הבחין בנוכרי המוכר בהמה במחיר זול במיוחד. מיד קנה יוסי את הבהמה, הביאה לביתו ולאחר זמן-מה גדלה שמחתו כאשר התברר שהבהמה המליטה עגל רך.

הוא כל כך שמח, שעכשיו יוכל לקיים את המצוה ולתת את הבכור לכוהן, אלא שלפתע הוא חשב לעצמו שהוא בטעם אינו מכיר את הבהמה הזו מיום היוולדה, ויתכן שעגל זה אינו הבכור שלה.

לפנינו מקרה של "ספק בכור" וההלכה קובעת כי הכוהן אינו יכול לדרוש מיוסי לתת לו את העגל, שהרי אין ודאות שהוא בכור, אבל מצד שני יוסי אינו רשאי להשתמש בעגל, כי יתכן שהוא בכור, ולכן העגל נחשב כקורבן שאסור בהנאה.

דף ז': "שטר מקוים"

ראובן הלוח כסף לשמעון. לבקשתו של ראובן נכתב שטר הלוואה כדת וכדין. שמעון כתב: **ביום פלוני לויתי מראובן כך וכך כסף. בתחתית השטר חתמו שני עדים, ועתה יש לראובן שטר הוכחה ששמעון חייב לו כסף.** אם יעבור

חברותא

מתפללים

לקראת ראש חודש אדר התנהל דיון בין תלמידי כיתה ט' כיצד לחגוג את תחילת החודש שמרבים בו בשמחה - האם לארגן לעצמם מסיבה גדולה עם מוזיקה וריקודים, או ללכת למוסד של ילדים עם צרכים מיוחדים ולחגוג איתם.

מצד שני:

חלק מהנערים טענו בדיוק ההפוך. הם טענו שאירוע גיבוש כיתתי עם שירים וריקודים אפשר תמיד לעשות בכל תאריך אחר. דווקא בגלל שזה ראש חודש אדר זו מצווה מיוחדת בתאריך זה ללכת לשמח ילדים עם צרכים מיוחדים, וכביכול לוותר על הכיף הפרטי הכיתתי.

מצד אחד:

חלק מהנערים טענו שללכת להתנדב עם הילדים אפשר תמיד. כעת ראש חודש אדר הוא הזדמנות טובה לחגוג ולשמח לבד, ובכך להתגבש ככיתה. בהזדמנות אחרת ניתן ללכת להתנדב.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

מגילת המקדש

מגילת המקדש היא אחת ממגילות ים המלח. היא נמצאה במערה על ידי בדואים ונמכרה לסוחר עתיקות. אורך המגילה למעלה מ-8 מטרים, והיא עוסקת בחגים ובמועדים, בהלכות בית המקדש ובתורת המלך. המגילה נכתבה בתקופת בית שני, ומלמדת רבות על האמונות וההלכות של בני התקופה, אולם החוקרים נחלקו בשאלה מי כתב אותה ולאיזה זרם השתייך. יגאל ידין פרסם מהדורה עברית של מגילת המקדש עם פירוש והערות, ומאוחר יותר פרסם אלישע קימרון מהדורה חדשה ומדויקת יותר.

קטע ממגילת המקדש (Wikipedia, מוזיאון ישראל י-ם)

♥ | על המפה | מערות קומראן

מערות קומראן נמצאות באזור ים המלח, ליד נחל קומראן. הן התגלו בשנת 1946 על ידי נער בדואי, שחיפש אחר עז שאבדה לו. בתוך המערה גילה הנער כדי חרס ובתוכם מגילות עתיקות מתקופת בית שני, שנקראו לאחר מכן "מגילות ים המלח". בעקבות מציאת המערות נערכו חפירות ארכאולוגיות במקום, ונתגלו בו שרידי יישוב וממצאים רבים מאותה תקופה. החוקרים משערים שתושבי היישוב השתייכו לכת מדבר יהודה, או כת האיסיים, והמגילות מלמדות על אורח חייהם ואמונותיהם.

נחל קומראן ומערה מס' 4 מימין (Wikipedia, Ori)

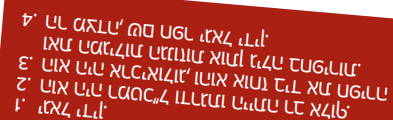
המושג השבועי

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

משנכנס אדר מרבין בשמחה

"משנכנס אדר מרבין בשמחה" זו אימרת חז"ל שמופיעה במסכת תענית. זאת בשל השמחה על הנס שנעשה בפורים. אמרו חכמים שמי שיש לו דין עם נוכרי, ישתדל לעשות אותו באדר, שבו יש מזל לישראל. אין הלכות מיוחדות שקשורות לשמחה זו, אלא כל אחד ירבה בענייני שמחה כפי שמתאים לו

4260	3930	3880	3828	3728	3408		3340	2934		2883		2448	2448		2238	1948	0
																	
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן בית המקדש ה-1	חנוכה ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בני ציריך	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם
התלמוד הירושלמי							התלמוד הבבלי										התלמוד הגאון

ימי הביניים הראשונים	רבי סעדיה גאון	רש"י	הרמב"ם	1492 גירוש ספרד	1500 העת חדשה	רבי יוסף קארו	1897 הרצל	1939 שואה	1947 מלחמת העצמאות	1948 הקמת המדינה	1967 מלחמת עוון הים	1969 הרב אריה לוי	2017 70 שנה למדינה	2019 שנת סיום חשי"ס ללומי הדף היומי
-------------------------	-------------------	------	--------	--------------------	---------------------	------------------	--------------	--------------	--------------------------	------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------------	---

דבר תורה

מתוך סמיכות הפרשיות שיש בפרשתנו, בין מלאכת בניית המשכן לבין הציווי על שמירתה של השבת, למדו חכמים על כל ל"ט המלאכות האסורות בשבת. מלאכות שבת הן רבות ומפורטות ביותר ואסורות על האדם לעשות הרבה דברים אליהם הוא רגיל בימות החול.

אולם, במבט אחר ניתן לראות שכל האיסורים הרבים הללו יוצרים דווקא "כן" אחד גדול. איסורי שבת יוצרים שטח "סטרייל" ומוגדר למשפחה, למנוחה, להתעסקות בקודש וברוח, ולשחרור מעול המלאכה של ימי החול.

כמו המשכן שהיה מתוחם ומוגדר ואסור בכניסת כל אחד, ובכך התאפשרה השראת השכינה, כך השבת מתוחמת ומוגדרת, והשומר על גדרה זוכה גם הוא לרוממות ולקרבה לשכינה.

סדר ניקיון | מסכת בבא מציעא דף ז' - י'

זמן הפירעון ושמעון לא יפרע את החוב, רשאי ראובן לגשת לבית הדין ולהציג בפניהם את שטר החוב והם יחייבו את שמעון לשלמו. אבל לפני שבית הדין יחייב את שמעון לשלם, הם ינקטו בפעולה הבאה: הם יביאו עדים שייעידו שהחתימות שעל השטר אמיתיות ואינן מזויפות, זאת כדי לודא שראובן לא זייף שטר.

אחרי שהעדים מאשרים את החתימות, השטר מכונה "שטר מקוים" - דהינו שטר שעדים קימוהו ואישורו.

דף ח': "לא תחרש בשור ובחמור יחדיו"

בפסוק בתורה בפרשת "כי תצא" נכתב כך: **"לא תחרש בשור ובחמור יחדיו"**. כגות התורה היא **שאסור לעבוד ביחד בשני סוגים של בהמות**, לא משנה מאיזה סוג. אף על פי שהפסוק מתייחס לחרישה, אסור לעשות בכלאים כל סוג של מלאכה, למשל: אסור לרתום שור וגמל לעגלת נוסעים.

מי עובר על איסור כלאים בעגלת הנוסעים? ברור לכולנו שהעגלון המנהיג את העגלה עובר על האיסור, אולם התלמוד בדף זה מלמדנו **שגם הנוסעים עוברים על איסור זה, מפני שבעצמם ישיבתם בעגלה הם גורמים לבעלי החיים המנהיגים אותה ללכת**. כי כך דרכם של בעלי חיים, שכאשר הם מרגישים שהם גוררים דבר-מה, הם מתקדמים

דף ט': מצות פאה

התורה מצוה על בעל שדה להשאיר בשדה כמות מסוימת של יבול ולא לקצר אותה כדי שעניים יקחו מיבול זה.

לאביגדור החקלאי היו שדות רבים. בהגיע עת הקציר הכריז אביגדור טוב-הלב וירא השמים: "כל העניים, נא לזכור, מחר אני קוצר את שדותי ומשאיר לכם 'פאה' עניים רבים הגיעו וביניהם בלט יהודי לבוש בחליפה מהודרת. "מה לך כאן?" שאל אותו אחד העניים, והוא השיב: "יש לי שכן עני שנפל למשכב, והוא ביקש ממני לבוא ולזכות עבורו בפאה במקומו".

"צדיק האיש הזה", הנהנו עניים אחדים לעצמם, אבל בדף זה **לומדים שהעשיר אינו יכול לתפוס "פאה" עבור חברו העני, מפני שרק מי שיכול לקנות לעצמו מהתבואה יכול לקנות ממנה עבור חברו, ומאחר ש"פאה" יכולים לזכות רק עניים, אין העשיר יכול לזכות עבור חברו**.

דף י': פשיטת רגל

העסק המצליח של שמואל התדרדר והוא לזה כספים רבים כדי לנסות לשקם את העסק, אבל לא היתה ברכה בעסקיו, והעסק קרס כלכלית.

כאשר שמענו זאת האנשים שהלכו לו כסף הם הגיעו אל בית העסק של שמואל כדי לגבות את החוב שלהם, זאת מכיון שבבית העסק היו חפצים שונים ששוים כסף רב. בנשעה שהמלוים התארגנו להיכנס לבית העסק, הם הבחינו באדם שאינו מוכר להם. מיד שאלו אותו: "מה אתה עושה כאן?", והוא השיב: "הבוס שלי שלח אותי לקנות עבורו חפצים, כי גם הבוס שלי הלך כסף לשמואל".

ענו לו האנשים על פי דברי התלמוד בדף זה, **שאם הבוס רוצה לקנות מהחפצים עליו לבוא בעצמו, כי קיים כלל "בתופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים - לא קנה"**. כלומר: **אדם שתופס מחפצים של בעל חוב עבור אדם אחר, והתפיסה הזו גורמת לכך שאנשים אחרים לא יוכלו לגבות את חובם - לא קנה השליח את החפצים**.

חידה!

אם תוציאו את השלישית מהשחור,

ותחברו את החם לאור,

תקבלו שני חברים

שלעבוד ביחד - לא אמורים.

לומד לומד (טלמוד)

שאלות השבוע ???

1. מה דינו של מי שמודה בחלק מהסכום שתובעים ממנו?

2. מה עושים עם עגל שלא ברור אם הוא בכור או לא?

3. האם מותר לשבת בעגלה שרתומה לסוס וחמור?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

